

รูปแบบการบริหารการใช้ทรัพยากรร่วมกันเพื่อการจัดการศึกษา ระดับปริญญาตรีในสถาบันการอาชีวศึกษา

A Cooperative Management Model for Resource Utilization on
Bachelor's Degree Programs in Vocational Institutes

ชาญทนต์ บุญรักษา¹, วิทยา จันทรศิลา², สำราญ มีแจ้ง³, จิตติมา วรรณศรี⁴

Chantanong Boonrugsu, Vithaya Jansila, Samran Mejang, Jitima Wannasri

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนารูปแบบการบริหารการใช้ทรัพยากรร่วมกันเพื่อการจัดการศึกษาระดับปริญญาตรีในสถาบันการอาชีวศึกษา ในการดำเนินการวิจัยแบ่งออกเป็น 3 ขั้นตอน ดังนี้ ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาแนวทางการบริหารการใช้ทรัพยากรร่วมกันเพื่อการจัดการศึกษาระดับปริญญาตรีในสถาบันการอาชีวศึกษา โดยการสังเคราะห์เอกสารที่เกี่ยวข้อง การสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 คน ขั้นตอนที่ 2 การสร้างรูปแบบการบริหารการใช้ทรัพยากรร่วมกันเพื่อการจัดการศึกษาระดับปริญญาตรีในสถาบันการอาชีวศึกษา โดยนำข้อมูลจากขั้นตอนที่ 1 มาয়กร่างรูปแบบการบริหารการใช้ทรัพยากรร่วมกันเพื่อการจัดการศึกษาระดับปริญญาตรีในสถาบันการอาชีวศึกษา และตรวจสอบความเหมาะสมของรูปแบบ ด้วยการสนทนากลุ่ม โดยผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 9 คน ขั้นตอนที่ 3 การประเมินความเป็นไปได้ในการนำรูปแบบการบริหารการใช้ทรัพยากรร่วมกันเพื่อการจัดการศึกษาระดับปริญญาตรีในสถาบันการอาชีวศึกษาไปใช้ กลุ่มผู้ให้ข้อมูลเป็นผู้อำนวยการสถานศึกษา สังกัดสถาบันการอาชีวศึกษา จำนวน 161 คน วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย พบว่า รูปแบบการบริหารการใช้ทรัพยากรร่วมกันเพื่อการจัดการศึกษาระดับปริญญาตรีในสถาบันการอาชีวศึกษา ที่สร้างขึ้นประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) หลักการใช้ทรัพยากรร่วมกัน 2) คณะกรรมการการใช้ทรัพยากรร่วมกัน 3) ขอบข่ายการใช้ทรัพยากรร่วมกัน และ 4) กระบวนการบริหารการใช้ทรัพยากรร่วมกัน และปัจจัยความสำเร็จ โดยผู้ทรงคุณวุฒิมีความเห็นว่ารูปแบบการบริหารการใช้ทรัพยากรร่วมกันเพื่อการจัดการศึกษาระดับปริญญาตรีในสถาบันการอาชีวศึกษามีความเหมาะสม และผู้อำนวยการสถานศึกษา สังกัดสถาบันการอาชีวศึกษามีความเห็นว่าให้นำรูปแบบการบริหารการใช้ทรัพยากรร่วมกันเพื่อการจัดการศึกษาระดับปริญญาตรีในสถาบันการอาชีวศึกษาไปใช้มีความเป็นไปได้อยู่ในระดับมาก

คำสำคัญ: การใช้ทรัพยากรร่วมกัน/ สถาบันการอาชีวศึกษา

¹ นิสิตระดับดุษฎีบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครสวรรค์

² รองศาสตราจารย์ ดร., ประธานที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ สาขาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครสวรรค์

³ รองศาสตราจารย์ ดร., กรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ สาขาวิจัยและประเมินผลการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครสวรรค์

⁴ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร., กรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ สาขาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครสวรรค์

Abstract

The research aimed at developing a cooperative management model for resource utilization on Bachelor's degree programs in the vocational institutes. The research was conducted by 3 steps. The first step reviewed the cooperative management for resource utilization by documentary analysis and interviewing 5 experts. The second step was to write a draft model for cooperative resource utilization in the vocational institutes on Bachelor's degree programs, the draft model was evaluated by 9 experts using focus group discussion. The third step was to evaluate the possibility of applying the cooperative model for resource utilization on Bachelor's degree programs in the vocational institutes by 161 vocational administrators. Arithmetic mean and the standard deviation were employed in the data analyses.

The research founded that the establishment of cooperative management for resource utilization on Bachelor's degree programs in the vocational institutes consisted of 4 components to be considered : 1) The principles of cooperatively using resource. 2) The cooperative committee for resources utilization. 3) The scope of cooperative resource utilization. 4) The administrative process for success of cooperative resource utilization. The appropriateness of the model and the feasibility of applying the model evaluated by 161 vocational administrators were at high levels.

Keywords: Cooperative resource utilization/ Vocational institute

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

จากกระแสความก้าวหน้าของวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงของเศรษฐกิจโลก ส่งผลให้เกิดกระแสโลกาภิวัตน์ ทั้งด้านเศรษฐกิจ เทคโนโลยี สังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม ฯลฯ ซึ่งทุกประเทศต้องพัฒนาตัวเอง เพิ่มศักยภาพในการแข่งขัน จึงส่งผลต่อประเทศไทยให้เกิดการปรับตัวด้านคุณภาพ โดยเฉพาะการพัฒนาโดยเฉพาะกำลังคน การพัฒนาให้มีความรู้ ความสามารถในการด้านต่างๆ ทั้งวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี ภาษาต่างประเทศและเทคโนโลยีสารสนเทศ มีผลต่อระบบและความต้องการแรงงาน (Labors market) การเคลื่อนย้ายแรงงาน (Mobility) ทำให้ตลาดแรงงานใหญ่ขึ้น การแข่งขันด้านแรงงานสูงขึ้น ดังนั้นแรงงานที่มีคุณภาพ มีความรู้ มีฝีมือ มีทักษะอาชีพ จึงเป็นที่ต้องการสูงในยุคปัจจุบัน (ดวงนภา มกรานุรักษ์, 2554, หน้า 2) สอดรับกับการรวมตัวเขตการค้าเสรีอาเซียน (ASEAN Free Trade Area : AFTA) ของสมาคมประชาชาติแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (Association of South East Asian Nations) ที่มีประเทศสมาชิก 10 ประเทศ มีความตกลงแม่บทว่าด้วยการขยายความร่วมมือทางเศรษฐกิจของอาเซียน นอกจากนั้นยังมีการเคลื่อนย้ายแรงงานฝีมืออย่าง

เสรีและมาตรฐานฝีมือแรงงานเดียวกันในกลุ่มประเทศสมาชิก ดังนั้นจึงได้มีการเตรียมความพร้อมในการพัฒนาอาชีวศึกษาเพื่อรองรับประชาคมอาเซียนในปี 2015 ประเทศไทยมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องเร่งพัฒนาการอาชีวศึกษา เพื่อผลิตแรงงานฝีมือเพื่อตอบสนองความต้องการที่มีการเคลื่อนย้ายเสรี ตามคุณภาพที่พัฒนาขึ้น (สภาหอการค้าไทย, 2551) ในสถานการณ์ปัจจุบันประเทศไทยยังคงได้เปรียบในส่วนของเทคโนโลยีและฐานการผลิต แต่ยังพบว่ามีนักลงทุนต่างชาติย้ายการผลิตไปยังประเทศเพื่อนบ้าน ในอนาคตแรงงานระดับฝีมือเท่านั้นที่จะถูกจ้างงาน เป็นยุคที่แรงงานต้องมีความรู้ ทักษะวิชาชีพเฉพาะ ซึ่งการศึกษาเท่านั้นจะส่งผลให้มีโอกาสการได้ทำงาน (จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2011) ประกอบกับข้อมูลของเลขาธิการสภาการศึกษา (2553) พบว่านักเรียนไทยมีค่านิยมในการเรียนสายสามัญเพื่อการเรียนจบปริญญาสูงกว่าสายอาชีพในอัตราส่วน 63:37 ส่งผลให้การอาชีวศึกษาไม่สามารถผลิตกำลังแรงงานเข้าสู่ตลาดได้ ซึ่งการเตรียมพร้อมให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาการอาชีวศึกษาไทยให้สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 และพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 พระราชบัญญัติการ

อาชีวศึกษา พ.ศ.2551 กำหนดให้ “สถานศึกษาอาชีวศึกษาสามารถรวมกันเป็นสถาบันได้” เพื่อจัดตั้งเป็นสถาบันการอาชีวศึกษา จำนวน 19 สถาบัน เปิดหลักสูตรระดับปริญญาตรีเทคโนโลยีบัณฑิต ตอบสนองความต้องการของภาคธุรกิจอุตสาหกรรม ที่กำลังขาดแคลนเจ้าหน้าที่ปฏิบัติการทางด้านเทคโนโลยี โดยการประสานความร่วมมือในการใช้ทรัพยากร และเทคโนโลยีจากภาคส่วนต่างๆ ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และชุมชน ในการพัฒนาศักยภาพของการจัดการอาชีวศึกษา สอดคล้องกับงานวิจัยของ วรวิทย์ นิเทศศิลป์ (2551, หน้า 66-69) การจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 หลักการคือ ทุกคนต้องได้รับการศึกษาอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต ให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมและมีบทบาทในการจัดการศึกษา ซึ่งการหมุนเวียนทรัพยากรเพื่อใช้ร่วมกัน ทั้งด้านคน เงิน วัสดุ อาคารสถานที่ เช่นเดียวกับสำนักงานอธิการบดีแห่งประเทศไทย (2544, หน้า 1-2) ในที่ประชุมอธิการบดีแห่งประเทศไทย กล่าวถึงโครงการความร่วมมือในการจัดการเรียนการสอนวิชาชีพศึกษาทั่วไป โดยมหาวิทยาลัยต่างๆ จะสลับหมุนเวียนกันเป็นเจ้าภาพการจัดการเรียนการสอน สอดคล้องกับ อมรรรัตน์ ภิญญอนต์พงษ์ (2546, หน้า 5) กล่าวว่า สถาบันอุดมศึกษาของไทยมีความร่วมมือทางวิชาการไม่มากเท่าที่ควร ความร่วมมือมักจัดดำเนินการในบางสาขาวิชา รูปแบบของความร่วมมือจึงปรากฏเป็นรูปธรรมไม่ชัดเจนนัก จากรายงานประจำปี 2553 ของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (2553, หน้า 77) ของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา เรื่อง การสร้างเครือข่ายและส่งเสริมความร่วมมือ โดยให้สถานศึกษาทุกแห่งดำเนินการสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับหน่วยงานภายนอกอย่างหลากหลายทั้งสถานประกอบการ หน่วยงานภาครัฐ องค์การบริหารส่วนท้องถิ่น และสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สอดคล้องกับ นฤมล ดวงแสง (2551, หน้า 151-160) การอาชีวศึกษาของไทยได้พัฒนาความก้าวหน้ามาจนถึงการมีพระราชบัญญัติการอาชีวศึกษา 2551 ซึ่งมุ่งเน้นการจัดการศึกษาระดับปริญญาตรีสายเทคโนโลยีหรือสายปฏิบัติการเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์การจัดการอาชีวศึกษาและการฝึกอบรมวิชาชีพต้องคำนึงถึงการมีเอกภาพด้านนโยบายและมีความหลากหลาย แนวทางสำคัญในการบริหารสถาบันการอาชีวศึกษาจากประเทศที่ประสบความสำเร็จในการบริหาร

การอาชีวศึกษามีผลผลิตและประสิทธิผลอันเป็นที่ประจักษ์ เช่น ประเทศ ญี่ปุ่น สาธารณรัฐเกาหลี ฮองกง สิงคโปร์ ออสเตรเลีย อิสราเอล ฝรั่งเศส เยอรมัน แคนาดา สหรัฐอเมริกา และบราซิล ซึ่งงานวิจัยได้ให้ความสำคัญและมุ่งประเด็นการศึกษาเพื่อให้ได้แนวการบริหารการใช้ทรัพยากรร่วมกันเพื่อการจัดการศึกษาระดับปริญญาตรีในสถาบันการอาชีวศึกษาที่เหมาะสมเป็นไปได้และเกิดประสิทธิผลซึ่งเป็นแนวทางในการบริหารสถาบันการอาชีวศึกษาอย่างเป็นระบบต่อไป

ในสภาพปัจจุบันของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษายังประสบปัญหาในหลายๆด้านในการจัดการอาชีวศึกษา จากผลการประเมินของ สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) (2552, หน้า 16) พบว่า ด้านการบริหารจัดการและการบริหารงานทั่วไปสถานศึกษาสังกัดในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการ การอาชีวศึกษายังไม่เป็นแหล่งบริการทางวิชาการในการบริหารและจัดการของสถานศึกษาถือว่ายังมีน้อย และสิ่งที่ต้องปรับปรุงคือการใช้ระบบบริหารแบบใหม่มาใช้เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการ สอดคล้องกับ รุ่ง แก้วแดง (2546, หน้า 20) กล่าวถึง การพัฒนาการจัดการศึกษาวิชาชีพของการอาชีวศึกษา ยังมีปัญหาและอุปสรรคในหลาย ๆ ด้าน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านการบริหารและการจัดการศึกษา จากการรายงานสรุปผลการระดมความคิด เรื่องการติดตามและประเมินผล การปฏิรูปการศึกษา : การบริหารและการจัดการศึกษาของสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษากระทรวงศึกษาธิการ พบว่ารูปแบบการจัดการศึกษายังไม่มีความหลากหลาย และยังไม่ตอบสนองผู้เรียนเท่าที่ควร สถานศึกษาส่วนใหญ่จะมุ่งเน้นการจัดการศึกษาในระบบอย่างเดียว นอกจากนั้นบุคคลและสถาบันทางสังคมต่าง ๆ ยังมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาน้อยนอกจากนั้น สมหวัง พิธิยานุวัฒน์ (2554, หน้า 2) การรวมสถานศึกษาอาชีวศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (สอศ.) เพื่อจัดตั้งสถาบันการอาชีวศึกษา จากการประเมินคุณภาพภายนอกกรอบสองด้านการอาชีวศึกษา ทั้งของรัฐและเอกชน ควรพิจารณาความพร้อมของอาจารย์ และประเภทสาขาวิชา โดยยึดผลการประเมินของ สมศ. ไม่ใช่มุ่งเปิดสอนในระดับปริญญาตรี จะต้องเร่งพัฒนาเพื่อยกระดับคุณภาพให้ได้มาตรฐาน โดยให้สถานศึกษาที่อยู่ในกลุ่มนี้ มีฐานะเป็นนิติบุคคล สอดคล้องกับสำนักงาน

คณะกรรมการการอาชีวศึกษา (2548, หน้า 2) กล่าวว่า การบริหารสถานศึกษาของภาครัฐในทุกระดับการศึกษา มีระบบและขั้นตอนในการบริหารจัดการที่ค่อนข้างมาก ไม่คล่องตัว และขาดความเป็นเอกภาพในบางกรณี เพราะมีระเบียบที่ต้องปฏิบัติตามอย่างเคร่งครัด มีการรวบอำนาจไว้ที่ส่วนกลาง ซึ่งนโยบายและคำสั่งต่าง ๆ มาจากส่วนกลาง บางครั้งอาจก่อให้เกิดความไม่เข้าใจกัน และจากการประเมินสภาวะการณ์และปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพการศึกษาของสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2551, หน้า 19) พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพการศึกษา เนื่องจากผู้บริหารทุกระดับเป็นตัวจักรสำคัญที่จะสร้างบรรยากาศและสภาพที่เอื้อต่อการพัฒนา การสร้างสรรค์คุณภาพการเรียนการสอน จากสภาพปัญหาดังกล่าวเห็นได้ว่าปัจจุบันสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษากำลังประสบภาวะวิกฤติหลายอย่าง ที่ส่งผลกระทบต่อการประกาศจัดตั้งสถาบันการอาชีวศึกษาตามพระราชบัญญัติการอาชีวศึกษา พ.ศ.2551 ที่กำหนดให้มีการระดมทรัพยากรจากสถานศึกษา สถานประกอบการที่สังกัดสถาบันการอาชีวศึกษานั้นจัดการศึกษาในระดับปริญญาตรีสายเทคโนโลยีอย่างแน่นอน อย่างไรก็ตามแนวทางหนึ่งที่จะช่วยแก้ไขหรือผ่อนคลายนผลกระทบต่อการจัดการอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรีสายเทคโนโลยีอันเนื่องมาจากภาวะวิกฤติดังกล่าว คือ การนำเอาแนวคิดด้านความร่วมมือ (Cooperation) เข้ามาช่วยในการบริหารงาน โดยเฉพาะอย่างยิ่งความร่วมมือในการใช้ทรัพยากรร่วมกันที่สำคัญ ซึ่งการใช้ทรัพยากรร่วมกันทำให้เกิดประสิทธิภาพในด้านการประหยัดทรัพยากรและการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า ผลักดันให้เกิดมิติใหม่ในการบริหารงานการอาชีวศึกษา

จากความสำคัญและสภาพปัญหาการบริหารการใช้ทรัพยากรร่วมกัน ผู้วิจัยในฐานะที่เป็นผู้บริหารสถานศึกษาคนหนึ่ง จึงเกิดแนวคิดและความสนใจที่จะทำการวิจัยในหัวข้อ “รูปแบบการบริหารการใช้ทรัพยากรร่วมกันเพื่อการจัดการศึกษาระดับปริญญาตรีในสถาบันการอาชีวศึกษา” ซึ่งผลงานการวิจัยสามารถนำไปใช้พัฒนาการบริหารงานในสถาบันการอาชีวศึกษา และประยุกต์ใช้ในสถาบันการอาชีวศึกษาประเภทอื่น ๆ อย่างเป็นระบบ มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อพัฒนารูปแบบการบริหารทรัพยากรร่วมกันเพื่อการจัดการศึกษาระดับปริญญาตรีในสถาบันการอาชีวศึกษา มีวัตถุประสงค์เฉพาะดังนี้

1. เพื่อศึกษาแนวทางการบริหารการใช้ทรัพยากรร่วมกันเพื่อการจัดการศึกษาระดับปริญญาตรีในสถาบันการอาชีวศึกษา
2. เพื่อสร้างรูปแบบการบริหารการใช้ทรัพยากรร่วมกันเพื่อการจัดการศึกษาระดับปริญญาตรีในสถาบันการอาชีวศึกษา
3. เพื่อประเมินความเป็นไปได้ในการนำรูปแบบการบริหารการใช้ทรัพยากรร่วมกันเพื่อการจัดการศึกษาระดับปริญญาตรีในสถาบันการอาชีวศึกษาไปใช้

ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตการวิจัยตามขั้นตอนการวิจัย เป็น 3 ขั้นตอน

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาแนวทางการบริหารการใช้ทรัพยากรร่วมกันเพื่อการจัดการศึกษาระดับปริญญาตรีในสถาบันการอาชีวศึกษา แบ่งออกเป็น 2 ขั้น ดังนี้

ขั้นที่ 1.1 การสังเคราะห์เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารการใช้ทรัพยากรร่วมกันเพื่อการจัดการศึกษาระดับปริญญาตรีในสถาบันการอาชีวศึกษา

1.1.1 แหล่งข้อมูล เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสภาพการบริหารการใช้ทรัพยากรร่วมกันเพื่อการจัดการศึกษาระดับปริญญาตรี โดยการศึกษาหลักการแนวคิด และสาระสำคัญที่เกี่ยวข้องเพื่อกำหนดเป็นกรอบแนวคิดเบื้องต้นในการวิจัย ดังนี้ 1) หลักการบริหารการใช้ทรัพยากรร่วมกัน 2) คณะกรรมการบริหารการใช้ทรัพยากรร่วมกัน 3) ขอบข่ายงานการบริหารการใช้ทรัพยากรร่วมกัน และ 4) กระบวนการบริหารการใช้ทรัพยากรร่วมกัน

1.1.2 ประเด็นที่ศึกษา การบริหารการใช้ทรัพยากรร่วมกันเพื่อการจัดการศึกษาระดับปริญญาตรีในสถาบันการอาชีวศึกษา

ขั้นที่ 1.2 การศึกษาแนวทางในการบริหารการใช้ทรัพยากรร่วมกันเพื่อการจัดการศึกษา

ระดับปริญญาตรีในสถาบันการอาชีวศึกษาโดยการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ

1.2.1 กลุ่มผู้ให้ข้อมูล กลุ่มผู้ให้ข้อมูลเป็นผู้ทรงคุณวุฒิทางการศึกษาที่มีความรู้และประสบการณ์เกี่ยวกับการบริหารการใช้ทรัพยากรร่วมกันเพื่อการจัดการศึกษาระดับปริญญาตรีที่ได้มาโดยใช้วิธีเลือกแบบเจาะจง (Purposive Selection) จำนวน 5 คน

1.2.2 ตัวแปรที่ศึกษา แนวทางในการบริหารการใช้ทรัพยากรร่วมกันเพื่อการจัดการศึกษาระดับปริญญาตรีในสถาบันการอาชีวศึกษา

ขั้นตอนที่ 2 การสร้างรูปแบบการบริหารการใช้ทรัพยากรร่วมกันเพื่อการจัดการศึกษาระดับปริญญาตรีในสถาบันการอาชีวศึกษา แบ่งออกเป็น 2 ขั้น ดังนี้

ขั้นที่ 2.1 การยกร่างรูปแบบการบริหารการใช้ทรัพยากรร่วมกันเพื่อการจัดการศึกษาระดับปริญญาตรีในสถาบันการอาชีวศึกษา ผู้วิจัยนำผลการศึกษาที่ได้มาจากขั้นตอนที่ 1 มายกร่างรูปแบบการบริหารการใช้ทรัพยากรร่วมกันเพื่อการจัดการศึกษาระดับปริญญาตรีในสถาบันการอาชีวศึกษา นำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อพิจารณาความเหมาะสมและการใช้ภาษา

ขั้นที่ 2.2 การตรวจสอบรูปแบบการบริหารการใช้ทรัพยากรร่วมกันเพื่อการจัดการศึกษาระดับปริญญาตรีในสถาบันการอาชีวศึกษา

2.2.1 กลุ่มผู้ให้ข้อมูล กลุ่มผู้ให้ข้อมูลเป็นผู้ทรงคุณวุฒิทางการศึกษาที่มีความรู้และประสบการณ์เกี่ยวกับการบริหารการใช้ทรัพยากรร่วมกัน ได้มาโดยใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Selection) จำนวน 9 คน

2.2.2 ตัวแปรที่ศึกษา ความเหมาะสมของรูปแบบการบริหารการใช้ทรัพยากรร่วมกันเพื่อการจัดการศึกษาระดับปริญญาตรีในสถาบันการอาชีวศึกษา

ขั้นตอนที่ 3 การประเมินความเป็นไปได้ในการนำรูปแบบการบริหารการใช้ทรัพยากรร่วมกันเพื่อการจัดการศึกษาระดับปริญญาตรีในสถาบันการอาชีวศึกษาไปใช้

3.1 กลุ่มผู้ให้ข้อมูล กลุ่มผู้ให้ข้อมูลประกอบด้วย ผู้อำนวยการวิทยาลัย สังกัดสถาบันการอาชีวศึกษา โดยวิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Selection) จำนวน 161 คน

3.2 ตัวแปรที่ศึกษา ความเป็นไปได้ของรูปแบบการบริหารการใช้ทรัพยากรร่วมกันเพื่อการจัดการศึกษาระดับปริญญาตรีในสถาบันการอาชีวศึกษา

วิธีดำเนินการวิจัย

การดำเนินการวิจัยแบ่งเป็น 3 ขั้นตอนคือ

1. การศึกษาแนวทางในการบริหารการใช้ทรัพยากรร่วมกันเพื่อการจัดการศึกษาระดับปริญญาตรีในสถาบันการอาชีวศึกษา กลุ่มผู้ให้ข้อมูลเป็นผู้ทรงคุณวุฒิทางการศึกษาที่มีความรู้และประสบการณ์เกี่ยวกับการบริหารการใช้ทรัพยากรร่วมกันเพื่อการจัดการศึกษาระดับปริญญาตรีที่ได้มาโดยใช้วิธีเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จำนวน 5 คน

2. การสร้างรูปแบบการบริหารการใช้ทรัพยากรร่วมกันเพื่อการจัดการศึกษาระดับปริญญาตรีในสถาบันการอาชีวศึกษา โดยนำผลการศึกษาในขั้นตอนที่ 1 มายกร่างรูปแบบฯ และตรวจสอบความเหมาะสมของรูปแบบฯ โดยการจัดการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion: FGD) โดยผู้ทรงคุณวุฒิทางการศึกษา จำนวน 9 คน

3. การประเมินรูปแบบการบริหารการใช้ทรัพยากรร่วมกันเพื่อการจัดการศึกษาระดับปริญญาตรีในสถาบันการอาชีวศึกษา โดยใช้แบบสอบถามความคิดเห็นจากผู้บริหารวิทยาลัย สังกัดสถาบันการอาชีวศึกษาถึงความเป็นไปได้ในการนำรูปแบบไปใช้ จำนวน 161 คน สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาแนวทางในการบริหารการใช้ทรัพยากรร่วมกันเพื่อการจัดการศึกษาระดับปริญญาตรีในสถาบันการอาชีวศึกษา พบว่า องค์ประกอบที่ 1 หลักการบริหารการใช้ทรัพยากรร่วมกัน ประกอบด้วย หลักการมีส่วนร่วม หลักประสิทธิภาพ หลักความโปร่งใส และหลักความรับผิดชอบ องค์ประกอบที่ 2 คณะกรรมการบริหารการใช้ทรัพยากรร่วมกัน ประกอบด้วย 1) คณะกรรมการบริหารการใช้ทรัพยากรร่วมกัน และหน้าที่ คณะกรรมการบริหาร 2) คณะกรรมการดำเนินการการใช้ทรัพยากรร่วมกัน และหน้าที่ คณะกรรมการดำเนินการ องค์ประกอบที่ 3 ขอบข่ายการใช้ทรัพยากรร่วมกัน การใช้ทรัพยากรร่วมกันในสถาบันการอาชีวศึกษา 5 งาน

ประกอบด้วย 1) อาจารย์ 2) โรงฝึกงาน 3) ห้องปฏิบัติการ 4) ห้องสมุด และ 5) งานงบประมาณ องค์ประกอบที่ 4 กระบวนการบริหารการใช้ทรัพยากรร่วมกัน ประกอบด้วย ขั้นตอนที่ 1 การวางแผน (Planning) ขั้นตอนที่ 2 การจัดองค์การ (Organizing) ขั้นตอนที่ 3 การอำนวยการ (Directing) ขั้นตอนที่ 4 การควบคุม (Controlling) ขั้นตอนที่ 5 การประเมินผล (Evaluating) ขั้นตอนที่ 6 การปรับปรุงและพัฒนา (Improvement and Development) ปัจจัยความสำเร็จ 1) นโยบายการใช้ทรัพยากรร่วม 2) การจัดสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับบุคลากร และ 3) การจูงใจบุคลากร

2. ผลการสร้างรูปแบบการบริหารการใช้ทรัพยากรร่วมกันเพื่อการจัดการศึกษาระดับปริญญาตรีในสถาบันการอาชีวศึกษา มีองค์ประกอบ 4 องค์ประกอบ ดังนี้

องค์ประกอบที่ 1 หลักการบริหารการใช้ทรัพยากรร่วมกัน ประกอบด้วย 1) หลักการมีส่วนร่วม การเปิดโอกาสให้วิทยาลัยในสถาบันมีส่วนร่วมในการวางแผน การดำเนินงานตามแผน การตรวจสอบ/ประเมินผล และการปรับปรุง/พัฒนาในการใช้ทรัพยากรร่วมกัน 2) หลักประสิทธิภาพ การใช้ทรัพยากรที่มีอยู่จำกัดร่วมกันเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อสถาบัน 3) หลักความโปร่งใส การดำเนินการใช้ทรัพยากรร่วมกันอยู่บนระเบียบและหลักเกณฑ์ของสถาบัน 4) หลักความรับผิดชอบ มีความรับผิดชอบในการปฏิบัติหน้าที่และผลงานต่อเป้าหมายที่สถาบันกำหนด

องค์ประกอบที่ 2 คณะกรรมการบริหารการใช้ทรัพยากรร่วมกัน

2.1 คณะกรรมการบริหารการใช้ทรัพยากรร่วมกัน ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิจากสถาบันเป็นประธานกรรมการ ผู้อำนวยการสถาบันเป็นรองประธานกรรมการ ผู้แทนสถานประกอบการเป็นกรรมการ ผู้แทนอุตสาหกรรมจังหวัดเป็นกรรมการ ผู้แทนหอการค้าจังหวัดเป็นกรรมการ ผู้แทนแรงงานจังหวัดเป็นกรรมการ ผู้ทรงคุณวุฒิ ภาครัฐและเอกชนเป็นกรรมการ ผู้แทนสภาวิชาชีพหรือผู้เชี่ยวชาญเฉพาะสาขาวิชาชีพที่เปิดหลักสูตรเป็นกรรมการ ผู้แทนสถาบันอุดมศึกษาเป็นกรรมการ และรองผู้อำนวยการสถาบันฝ่ายวิชาการเป็นกรรมการและเลขานุการ คณะกรรมการบริหารการศึกษา มีหน้าที่กำหนดนโยบายการใช้ทรัพยากรร่วมกันของสถานศึกษาในสังกัดสถาบัน

การอาชีวศึกษา และสถานประกอบการ กำหนดแนวทางปฏิบัติในการบริหารการใช้ทรัพยากรร่วมกัน วางระเบียบการใช้ทรัพยากรร่วมกันเสนอสถาบันการอาชีวศึกษา และจัดทำประชาพิจารณ์ แล้วประกาศใช้ กำกับติดตาม ประเมินผลการใช้ทรัพยากรร่วมกัน

2.2 คณะกรรมการดำเนินการการใช้ทรัพยากรร่วมกัน ได้แก่ ผู้อำนวยการสถาบันเป็นประธานกรรมการ รองผู้อำนวยการสถาบันที่ได้รับมอบหมายเป็นรองประธานกรรมการ ผู้แทนผู้อำนวยการวิทยาลัยที่ใช้ทรัพยากรร่วมกันเป็นกรรมการ ผู้แทนสถานประกอบการเป็นกรรมการ รองผู้อำนวยการสถาบันฝ่ายวิชาการเป็นกรรมการและเลขานุการ คณะกรรมการดำเนินการมีหน้าที่สำรวจและวิเคราะห์ความต้องการในการใช้ทรัพยากรร่วมกันของสถานศึกษาในสังกัดสถาบันการอาชีวศึกษา และสถานประกอบการ จัดทำแผนการบริหารการใช้ทรัพยากรร่วมกันเพื่อการจัดการศึกษาระดับปริญญาตรีในสถาบันการอาชีวศึกษา และประมาณการงบประมาณของสถาบันการอาชีวศึกษา จัดทำคู่มือการบริหารการใช้ทรัพยากรร่วมกันของสถานศึกษาในสังกัดสถาบันการอาชีวศึกษา ประสานงานและดำเนินการจัดสรรทรัพยากรโดยจัดเรียงลำดับความสำคัญ หรือความพร้อม และมีการควบคุมการใช้อย่างประหยัดและมีประสิทธิภาพ รายงานผลการบริหารการใช้ทรัพยากรร่วมกัน

องค์ประกอบที่ 3 ขอบข่ายการใช้ทรัพยากรร่วมกัน

3.1 การใช้บุคลากรร่วมกัน แนวทางในการปฏิบัติ ดังนี้ ร่วมกันจัดทำแผนการใช้บุคลากร ร่วมกันวางระเบียบและหลักเกณฑ์การใช้บุคลากร ร่วมกันวางแผนและจัดงบประมาณค่าใช้จ่ายในการใช้บุคลากร ร่วมกันติดตาม/ประเมินการใช้บุคลากร

3.2 การใช้โรงฝึกงาน/ห้องปฏิบัติการร่วมกัน มีแนวปฏิบัติ ดังนี้ ร่วมกันวางแผนการสอนและประมาณการค่าใช้จ่ายในการจัดการเรียนการสอนร่วมกัน ร่วมกันจัดงบประมาณเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการจัดการเรียนการสอนร่วมกัน วางระเบียบและหลักเกณฑ์การใช้โรงฝึกงาน/ห้องปฏิบัติการ ร่วมกันติดตาม/ประเมินการใช้โรงฝึกงาน/ห้องปฏิบัติการ

3.3 การใช้ศูนย์วิทยบริการร่วมกัน มีแนวปฏิบัติ ดังนี้ ร่วมกันวางแผนและจัดงบประมาณสำหรับศูนย์วิทยบริการกลาง และศูนย์วิทยบริการแต่ละวิทยาลัย

ร่วมกันกำหนดระเบียบและหลักเกณฑ์การใช้ศูนย์วิทยบริการกลาง และศูนย์วิทยบริการแต่ละวิทยาลัย ร่วมกันจัดระบบห้องสมุดออนไลน์ มีระบบฐานข้อมูลในเครือข่ายของศูนย์วิทยบริการกลาง และศูนย์วิทยบริการแต่ละวิทยาลัย ร่วมกันติดตาม/ประเมินการใช้ศูนย์วิทยบริการกลาง และศูนย์วิทยบริการแต่ละวิทยาลัย

3.4 การใช้งานงบประมาณร่วมกัน มีแนวปฏิบัติ ดังนี้ ร่วมกันจัดทำแผนกลยุทธ์/แผนปฏิบัติการ และงบประมาณของสถาบัน ร่วมกันวางระเบียบและหลักเกณฑ์การใช้เงินงบประมาณ/เงินรายได้ของสถาบัน ร่วมกันจัดสรรเงินงบประมาณ/เงินรายได้ ตามจำนวนนักศึกษา ร่วมกันติดตาม/ประเมินการใช้เงินงบประมาณ/เงินรายได้

องค์ประกอบที่ 4 กระบวนการบริหารการใช้ทรัพยากรร่วมกัน ประกอบด้วย 1) สำรวจความต้องการ (Surveying) การเก็บรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับความต้องการที่เป็นปัจจัยพื้นฐาน แล้วประมวลเป็นรายการความต้องการเร่งด่วนที่ควรได้รับการแก้ไข หรือควรได้รับการพัฒนาเป็นอันดับแรก ๆ 2) การวางแผน (Planning) เป็นการกำหนดเป้าหมาย กำหนดกลยุทธ์เพื่อให้บรรลุเป้าหมาย รวมทั้งการรวบรวมและการประสานงานกิจกรรมต่าง ๆ 3) การจัดองค์การ (Organizing) เป็นการแบ่งงาน หรือการมอบหมายงาน การกำหนดช่วงการบริหาร หรือโครงสร้างการบริหาร การกำหนดกลุ่มงาน การประสานงานและเอกภาพในการบังคับบัญชา 4) การอำนวยการ (Directing) เป็นการใช้อำนาจหน้าที่ของผู้นำควบคู่กับสิ่งจูงใจในการสอนงานให้บุคลากรในองค์การปฏิบัติตามคำแนะนำ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของงาน นอกจากนี้การสั่งการยังหมายถึงความรวมถึง การใช้อำนาจแต่งตั้งคณะทำงาน ประสานงาน เพื่อสร้างความเข้าใจและลดการขัดแย้งระหว่างผู้ปฏิบัติงาน 5) การควบคุม (Controlling) การควบคุมเป็นการดำเนินการของผู้บริหารในการตรวจสอบการดำเนินงานว่าบรรลุวัตถุประสงค์ขององค์การหรือไม่ หากการปฏิบัติงานไม่ตรงตามวัตถุประสงค์ก็ต้องหาทางแก้ไขเพื่อให้การปฏิบัติงานบรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ 6) การประเมินผล (Evaluating) การนิเทศ กำกับ ติดตาม ตรวจสอบและประเมินผลการปฏิบัติงานให้เป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ การกำหนดบทบาทหน้าที่และผู้รับผิดชอบในการนิเทศ กำกับ ติดตาม ตรวจสอบและประเมินผลในแต่ละภาระงานและขั้นตอนของการปฏิบัติงาน

ที่ชัดเจน การรายงานผลการปฏิบัติงาน 7) การปรับปรุงและพัฒนา (Improvement and Development) การนำรายงานผลการปฏิบัติงานมาพิจารณาหาแนวทางปรับปรุง และหากการดำเนินงานบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้แล้ว ให้พัฒนาให้ดียิ่งขึ้นไป

ปัจจัยความสำเร็จ ได้แก่ 1) นโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา และสถาบันการอาชีวศึกษาในเรื่องการใช้ทรัพยากรร่วม และ 2) การจูงใจบุคลากร โดยผู้เกี่ยวข้องมีความเห็นว่ารูปแบบการบริหารการใช้ทรัพยากรร่วมกันเพื่อการจัดการศึกษาระดับปริญญาตรีในสถาบันการอาชีวศึกษา มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก

3. ผลการประเมินความเป็นไปได้ในการนำรูปแบบการบริหารการใช้ทรัพยากรร่วมกันเพื่อการจัดการศึกษาระดับปริญญาตรีในสถาบันการอาชีวศึกษาไปใช้ ประเมินโดยผู้อำนวยการวิทยาลัย สังกัดสถาบันการอาชีวศึกษา มีความเห็นว่าการนำรูปแบบการบริหารการใช้ทรัพยากรร่วมกันเพื่อการจัดการศึกษาระดับปริญญาตรีในสถาบันการอาชีวศึกษา ไปใช้มีความเป็นไปได้ในการนำไปใช้อยู่ในระดับมาก

อภิปรายผล

จากสรุปผลการวิจัยมีประเด็นสำคัญที่นำมาอภิปรายผล ดังนี้

1. จากแนวทางในการบริหารการใช้ทรัพยากรร่วมกันเพื่อการจัดการศึกษาระดับปริญญาตรีในสถาบันการอาชีวศึกษา พบว่า ผลการสังเคราะห์เอกสารผลการสัมภาษณ์ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ พบว่า องค์ประกอบที่ 1 หลักการบริหารการใช้ทรัพยากรร่วมกัน องค์ประกอบที่ 2 คณะกรรมการบริหารการใช้ทรัพยากรร่วมกัน องค์ประกอบที่ 3 ขอบข่ายการใช้ทรัพยากรร่วมกัน องค์ประกอบที่ 4 กระบวนการบริหารการใช้ทรัพยากรร่วมกัน และปัจจัยความสำเร็จ ทั้งนี้เนื่องจากการบริหารสถานศึกษามีจุดมุ่งหมายของการศึกษาเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรม ภายใต้อาณัติในการบริหารจัดการ ซึ่งการที่ผู้บริหารในสถาบันการอาชีวศึกษามาทำงานร่วมกันเพื่อขับเคลื่อนการจัดการศึกษาในระดับปริญญาตรีนั้น ความมีส่วนร่วมในการจัดการทรัพยากรที่มีอย่างจำกัดเป็นวิธีการในการเสริมสร้างความแข็งแกร่ง

ให้แก่องค์กร โดยเฉพาะอย่างยิ่งในยุคของสังคมแห่งการเรียนรู้ (Knowledge - based Society) ที่มีความซับซ้อนและหลากหลาย ทำให้ผู้บริหารต้องรู้จักการจัดการทรัพยากรร่วมกัน การแบ่งงาน หรือมอบอำนาจและกระจายความรับผิดชอบซึ่งทุกคนที่เกี่ยวข้องทุกภาคส่วนได้ร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ ร่วมแรงร่วมใจในการดำเนินการ และร่วมรับประโยชน์ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ กวินทร์เกียรติ นนธ์พละ (2551) ได้ทำวิจัยเรื่อง “แนวทางในการใช้ทรัพยากรทางการศึกษาร่วมกันของสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบุรี เขต 1” พบว่า การใช้ทรัพยากรทางการศึกษาร่วมกัน ประกอบด้วย 11 แนวทาง ได้แก่ ครูหมุนเวียน ครูอาสา การเรียนรวมระหว่างสถานศึกษาบางช่วงชั้น ศูนย์การเรียนรู้ เจ้าหน้าที่ธุรกิจการกลาง ความร่วมมือระหว่างสถานศึกษากับหน่วยงานการศึกษา สนามกีฬากลาง คอมพิวเตอร์เคลื่อนที่ ห้องสมุดเคลื่อนที่ ความร่วมมือระหว่างสถานศึกษากับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และความร่วมมือระหว่างสถานศึกษากับส่วนราชการ

2. ผลการสร้างรูปแบบการบริหารการใช้ทรัพยากรร่วมกันเพื่อการจัดการศึกษาระดับปริญญาตรีในสถาบันการอาชีวศึกษา มีประเด็นที่น่าสนใจมีประมาณ 6 ประเด็น ดังนี้

องค์ประกอบที่ 1 หลักการบริหารการใช้ทรัพยากรร่วมกัน ประกอบด้วย หลักการมีส่วนร่วม หลักประสิทธิภาพ หลักความโปร่งใส และหลักความรับผิดชอบต่อความเป็นเพราะว่าจากการบริหารสถานศึกษาในสังกัดสถาบันการอาชีวศึกษาจัดได้ว่าเป็นการบริหารองค์กรภาครัฐที่มีโครงสร้างอย่างเป็นทางการ มีกฎระเบียบที่ต้องปฏิบัติตามอย่างเคร่งครัด ดังนั้นผู้บริหารสถาบันการอาชีวศึกษาในฐานะที่เป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงจะต้องประสานทำความเข้าใจ และเรียนรู้ที่จะจูงใจให้บุคลากรเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศึกษา โดยใช้หลักการการบริหารการใช้ทรัพยากรร่วมกันกับสถานศึกษาในสังกัดสถานประกอบการ หน่วยงานของรัฐและเอกชนอื่นๆที่เกี่ยวข้อง สอดคล้องกับ หลักการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาของระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ.2542 โดยยึดหลักการ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความ หลักการมีส่วนร่วม หมายถึง หลักความรับผิดชอบต่อสังคม และ หลักความคุ้มค่า สอดคล้องกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง (2548, หน้า 14-15) ได้กล่าวถึง หลักการบริหารทรัพยากร มี 3 ประการ คือ ความเสมอภาค

ประสิทธิภาพ และประสิทธิผลของงาน สอดคล้องกับงานวิจัยของ กวินทร์เกียรติ นนธ์พละ (2551) ได้ทำวิจัยเรื่อง “แนวทางในการใช้ทรัพยากรทางการศึกษาร่วมกันของสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบุรี เขต 1” พบว่า หลักการบริหารทรัพยากร ได้แก่ หลักความเป็นธรรม หลักความเสมอภาค หลักประสิทธิภาพและประสิทธิผล หลักความพอเพียง หลักการกระจายอำนาจ หลักเสรีภาพ หลักการปฏิบัติได้จริง สอดคล้องกับวิจัยของ จิรวัฒน์ กิติพิเชฐสรรค์ (2554, หน้า 7) ได้กล่าวถึง หลักการบริหารทรัพยากรไว้ว่า หลักความเป็นธรรม หลักความเสมอภาค หลักประสิทธิภาพและประสิทธิผล หลักการมีส่วนร่วม และสอดคล้องกับสันติ แสนสุข (2548) ได้ทำวิจัยเรื่อง “การนำเสนอรูปแบบการใช้ทรัพยากรร่วมกันในการจัดการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน” พบว่า หลักการบริหารทรัพยากรไว้ คือ หลักการมีส่วนร่วม หลักประสิทธิผล หลักความโปร่งใส หลักนิติธรรม และหลักความรับผิดชอบต่อสังคม

องค์ประกอบที่ 2 คณะกรรมการบริหารการใช้ทรัพยากรร่วมกัน ประกอบด้วย คณะกรรมการบริหารการใช้ทรัพยากรร่วมกัน หน้าที่คณะกรรมการบริหาร และ คณะกรรมการดำเนินการการใช้ทรัพยากรร่วมกัน หน้าที่คณะกรรมการดำเนินการ มีองค์ประกอบและหน้าที่ของคณะกรรมการบริหาร อาจกล่าวได้ว่ารูปแบบการบริหารโดยมีคณะบุคคลเข้าไปร่วมกันรับผิดชอบกำหนดนโยบาย ตัดสินใจ วินิจฉัย ตลอดจนหาแนวทางไว้เป็นบรรทัดฐานหรือการปฏิบัติ เพื่อให้การบริหารการใช้ทรัพยากรร่วมกันในสถาบันการอาชีวศึกษานั้นเกิดผลสัมฤทธิ์ อย่างมีประสิทธิภาพสอดคล้องกับวิจัยของ พิษณุ ตูลสุข (2548, หน้า 29-31) กล่าวว่าการบริหารงานโดยองค์คณะบุคคลว่าเป็นการบริหารแบบประชาธิปไตยผู้มีส่วนได้ส่วนเสียหรือผู้ได้รับผลกระทบจากการบริหารจะเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดวัตถุประสงค์ของการดำเนินการเพื่อให้เกิดผลตามวัตถุประสงค์และร่วมรับผิดชอบต่อผลลัพธ์และผลกระทบของการดำเนินการ สอดคล้องกับสนธิรัก เทพเรณู (2545) กล่าวว่า การทำงานในรูปแบบของคณะกรรมการหรือองค์คณะบุคคลสามารถสร้างประสิทธิภาพในการทำงานได้เป็นอย่างดี เพราะเป็นการระดมสติปัญญา ความคิด และประสบการณ์ของบุคคลหลายคนเพื่อพิจารณาปัญหา ตัดสิน หรือหาข้อยุติอย่างมีเหตุผลและโดยหลักวิชาการ สอดคล้องกับ นภา

พร ทองเก่งกล้า (2551, หน้า 54) กล่าวว่าการบริหารงานแบบมีส่วนร่วมในรูปคณะกรรมการ ทำให้สามารถพัฒนาองค์กรได้อย่างมีประสิทธิภาพ เกิดการเปลี่ยนแปลงที่ดีความสัมพันธ์ระหว่างผู้บังคับบัญชาและผู้ใต้บังคับบัญชารับรู้ขึ้น ความผูกพันของผู้ร่วมงาน ขวัญและกำลังใจดีขึ้น ผู้ร่วมงานไว้วางใจฝ่ายบริหารมากขึ้น การทำงานเป็นทีมดีขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของ สัมฤทธิ์ กางเพ็ง (2544, หน้า 10) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมเป็นการเปิดโอกาสให้ผู้ปฏิบัติงานหรือผู้ที่เกี่ยวข้องได้มีส่วนร่วมในการทำงานและจะทำให้เกิดความรู้สึกที่เกี่ยวกับผูกพันกับงานหรือองค์กร หากมีการตัดสินใจดำเนินการอย่างใดอย่างหนึ่งร่วมกันแล้ว จะส่งผลให้เกิดข้อผูกมัดหรือสิ่งที่ตกลงใจร่วมกัน

องค์ประกอบที่ 3 ขอบข่ายการใช้ทรัพยากรร่วมกัน การใช้ทรัพยากรร่วมกันในสถาบันการอาชีวศึกษา 4 ลักษณะ ประกอบด้วย 1) การใช้บุคลากรร่วมกัน 2) การใช้โรงฝึกงาน/ห้องปฏิบัติการร่วมกัน 3) การใช้ศูนย์วิทยบริการร่วมกัน 4) การใช้งานงบประมาณร่วมกัน อาจเป็นเพราะอาจเป็นเพราะการมอบหมายอำนาจหน้าที่ (delegate authority) ในขอบข่ายภารกิจในการบริหารการศึกษา ซึ่งจะไปเชื่อมโยงกับภารกิจของสถานศึกษาให้มีความเชื่อมโยงซึ่งกันและกันทำให้ ทราบว่า ผู้บริหารการศึกษามีภารกิจงานและมีอำนาจหน้าที่ครอบคลุมในงาน สอดคล้องกับงานวิจัยของและสอดคล้องกับงานวิจัยของ สวีเยซ (Swierezek, 1988, pp. 19) ได้สำรวจโครงการแลกเปลี่ยนระหว่างสถาบันอุดมศึกษาไทยกับสถาบันอุดมศึกษาต่างประเทศโดยศึกษาจากสถาบันอุดมศึกษาของรัฐจำนวน 16 แห่ง และมหาวิทยาลัยเอกชนจำนวน 25 แห่ง ภายใต้สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย พบว่าข้อตกลงความร่วมมือทางวิชาการส่วนใหญ่จะมีลักษณะกว้างๆ ในลักษณะสถาบันต่อสถาบัน ส่วนใหญ่ร่วมมือในสาขาทางด้านมนุษยศาสตร์ แพทยศาสตร์ เกษตรศาสตร์และสังคมศาสตร์ กิจกรรมจะเน้นหนักไปในด้านการแลกเปลี่ยนและพัฒนาอาจารย์ อุปสรรคที่สำคัญก็คือการขาดแคลนเงินทุน ค่าใช้จ่าย จึงควรที่จะติดต่อหาแหล่งช่วยเหลือในลักษณะบุคคลหรือศิษย์เก่าก่อน รวมทั้งควรมีการชักชวนให้บริษัทเอกชนมาสนับสนุนด้วยสอดคล้องกับงานวิจัยของ อมรรัตน์ ภิญญอนันตพงษ์ (2546) ได้ทำวิจัยเรื่อง “การพัฒนาแบบความร่วมมือทางวิชาการด้านการเรียนการสอนระหว่างสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ” พบว่าองค์ประกอบสำคัญ 4 ด้านดังนี้ หลักการของความร่วมมือทางวิชาการ

ด้านการเรียนการสอน โครงสร้างและกลไกความร่วมมือทางวิชาการด้านการเรียนการสอน ประเภทของกิจกรรมความร่วมมือทางวิชาการด้านการเรียนการสอน ประกอบด้วยกิจกรรมด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน กิจกรรมด้านอาจารย์ และกิจกรรมด้านอุปกรณ์ สอดคล้องกับงานวิจัยของ อารณ แก่นวงศ์ (2547) ได้ทำวิจัยเรื่อง “การความร่วมมือทางวิชาการระหว่างสถาบันอุดมศึกษาของรัฐในสังกัดทบวง มหาวิทยาลัยกับสถาบันอุดมศึกษาต่างประเทศ” พบว่า มีการจัดทำสัญญาข้อตกลงร่วมมือทางวิชาการ โดยรูปแบบกิจกรรมความช่วยเหลือ ประเทศที่ให้ความช่วยเหลือด้านวิชาการที่เด่นชัด ได้แก่ ประเทศสหรัฐอเมริกา แคนาดา ญี่ปุ่น สหราชอาณาจักร ออสเตรเลีย สาธารณรัฐประชาชนจีน ลักษณะความร่วมมือที่เด่นชัด ได้แก่ การแลกเปลี่ยนอาจารย์ การแลกเปลี่ยนนักศึกษา การร่วมมือเปิดสอนหลักสูตรต่างๆ การร่วมมือวิจัย การอำนวยความสะดวกในงานวิจัย การแลกเปลี่ยนสารสนเทศและวัสดุอุปกรณ์ ห้องสมุด การร่วมมือทางวัฒนธรรม สอดคล้องกับวิจัยของ สังวาลย์ วุฒิสเลา (2548) ได้ทำวิจัยเรื่อง “การบริหารทรัพยากรทางการศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาอุบลราชธานี เขต 5” พบว่า สภาพการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาของสถานศึกษามีการบริหารงานอยู่ในระดับมากทุกด้าน คือ ด้านการบริหารทรัพยากรงบประมาณ ด้านการบริหารทรัพยากรอาคารสถานที่ ด้านการบริหารทรัพยากรบุคคลและด้านการบริหารทรัพยากรวัสดุ อุปกรณ์ ตามลำดับ สอดคล้องกับวิจัยของกวิทร์เกียรติ นนธ์พละ (2551) ได้ทำวิจัยเรื่อง “แนวทางในการใช้ทรัพยากรทางการศึกษาร่วมกันของสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบุรี เขต 1” พบว่า แนวทางในการใช้ทรัพยากรทางการศึกษาร่วมกัน ประกอบด้วย 11 แนวทาง ได้แก่ ครูหมุนเวียน ครูอาสา การเรียนรวมระหว่างสถานศึกษาบางช่วงชั้น ศูนย์การเรียนรู้ เจ้าหน้าที่ธุรการกลาง ความร่วมมือระหว่างสถานศึกษากับหน่วยงานการศึกษา สนามกีฬากลาง คอมพิวเตอร์เคลื่อนที่ ห้องสมุดเคลื่อนที่ ความร่วมมือระหว่างสถานศึกษากับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และความร่วมมือระหว่างสถานศึกษากับส่วนราชการ

องค์ประกอบที่ 4 กระบวนการบริหารการใช้ทรัพยากรร่วมกัน ประกอบด้วย ขั้นตอนที่ 1 สำรวจความต้องการ (Surveying) ขั้นตอนที่ 2 การวางแผน

(Planning) ขั้นตอนที่ 3 การจัดองค์การ (Organizing) ขั้นตอนที่ 4 การอำนวยการ (Directing) ขั้นตอนที่ 5 การควบคุม (Controlling) ขั้นตอนที่ 6 การประเมินผล (Evaluating) ขั้นตอนที่ 7 การปรับปรุงและพัฒนา (Improvement and Development) อาจเป็นเพราะว่า กระบวนการบริหารการใช้ทรัพยากรร่วมกันที่ประกอบด้วย 7 ขั้นตอนนี้ เป็นภาระหน้าที่ที่สำคัญของผู้บริหารสถานบัน การอาชีวศึกษาพึงต้องปฏิบัติ โดยจะเกี่ยวข้องสัมพันธ์ซึ่งกันและกันตลอดเวลา ซึ่งผู้บริหารสถานบันการอาชีวศึกษาจะเป็นบุคคลที่ทำหน้าที่ในกระบวนการบริหารการใช้ทรัพยากรให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล สอดคล้องกับงานวิจัยของ สันติ แสนสุก (2548, หน้า บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง รูปแบบการใช้ทรัพยากรร่วมกันในการจัดการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า การวางแผนการใช้ทรัพยากรร่วมกัน ควรจัดทำแผนการใช้ทรัพยากรร่วมกันทั้งแผนกลยุทธ์ระยะยาวและรายปี แผนดังกล่าวประกอบด้วยแผนการใช้บุคลากร งบประมาณ สื่อการเรียน และการใช้อาคารสถานที่ร่วมกัน คณะกรรมการกลุ่มเป็นผู้วางแผนการใช้ทรัพยากรร่วมกันโดยนำสารสนเทศมาใช้ในการวางแผน ซึ่งสอดคล้องกับ ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2553, หน้า 151) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมในการวางแผนจะช่วยรวมพลังภายในสถานศึกษาเพื่อการทำงานร่วมกัน โดยช่วยกันคิดช่วยกันแก้ปัญหาต่างๆ และในการวางแผนในด้านการจัดการเรียนการสอน การกำหนดแนวทางในการบริหาร งานด้านต่างๆโดยลักษณะแนวทางการบริหารงานแบบมีส่วนร่วมนั้น ผู้บริหารควรให้ครูเจ้าหน้าที่ที่มีส่วนร่วมในการกำหนดทิศทาง แนวทางจะช่วยให้งานประสบความสำเร็จตรงตามความต้องการขององค์กร สอดคล้องกับงานวิจัยของ โคเฮน และอัฟฮอฟ (Cohen and Uphoff, 1980, pp. 219-222 อ้างถึงใน ประภาพร สถิตธรรม, 2543, หน้า 24-25) กล่าวว่า การมีส่วนร่วม ประเมินผล (Evaluation) เป็นการควบคุมและตรวจสอบการดำเนินกิจกรรมทั้งหมดและเป็นการแสดงถึงการปรับตัวในการมีส่วนร่วมต่อไป

ปัจจัยความสำเร็จ 1) นโยบายการใช้ทรัพยากรร่วม 2) การจัดสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับบุคลากร 3) การจูงใจบุคลากร อาจเป็นเพราะว่า ปัจจัยความสำเร็จทั้ง 3 ข้อเป็นปัจจัยที่สนับสนุนและส่งเสริมการบริหารการใช้ทรัพยากรร่วมกัน เพื่อให้การจัดการศึกษาในระดับปริญญาตรีมีคุณภาพและประสิทธิภาพ นอกจากนั้นยังเป็นกลไก

สำคัญในการจัดการทรัพยากรร่วมกันให้ประสบผลสำเร็จ สอดคล้องกับแนวคิดของ เฮร์เซย์, แบลนชาร์ด, และจอห์นสัน (Hersey, Blanchard and Johnson, 2001) ที่ได้เพิ่มการจูงใจ (Motivation) เป็นเงื่อนไขทางการบริหาร โดยมีความเห็นว่าการจูงใจเป็นเงื่อนไขสำคัญอีกอย่างหนึ่งในการบริหารองค์การ องค์การจะอยู่รอดและเจริญเติบโตขึ้นได้ ก็ด้วยแรงจูงใจที่องค์การมีให้ต่อพนักงาน และสอดคล้องกับงานวิจัยของพิมพ์พร ไชยตา (2552, บทคัดย่อ) ได้วิจัยเรื่องปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของการบริหารโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่าปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารโรงเรียนขนาดเล็กประกอบด้วย 7 ปัจจัย ได้แก่ พฤติกรรมผู้นำของผู้บริหาร โครงสร้างองค์การ สภาพแวดล้อม การมีส่วนร่วมของชุมชน ความผูกพันต่อองค์การ บรรยากาศองค์การ และผลสำเร็จในการบริหารโรงเรียนขนาดเล็ก สอดคล้องกับงานวิจัยของวนิชย์ อ่วมศรี (2555, หน้า 4-5) วิจัยเรื่องปัจจัยความสำเร็จในการพัฒนาสถานศึกษาอาชีวศึกษาเกษตรสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน พบว่า ความสำคัญต่อปัจจัยความสำเร็จในการพัฒนาสถานศึกษาอาชีวศึกษาเกษตรสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน มีเงื่อนไขความสำเร็จได้แก่ 1) ให้มีหน่วยงานกลางในสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ประสาน สนับสนุน ส่งเสริมการดำเนินการและติดตามประเมินผลอย่างเป็นระบบ 2) ให้สถานศึกษาอาชีวศึกษาเกษตรมีการรวมตัวกันอย่างเข้มแข็งในแต่ละภูมิภาค เพื่อประสาน การใช้ทรัพยากรร่วมกัน แลกเปลี่ยนเรียนรู้ เอื้ออำนวยด้านวิชาการซึ่งกันและกัน และ 3) มีเครือข่ายกับสถานประกอบการและสถานศึกษาอาชีวศึกษาเกษตรในภูมิภาคอาเซียน และประเทศต่างๆ

3. ผลการประเมินความเป็นไปได้ในการนำรูปแบบการบริหารการใช้ทรัพยากรร่วมกันเพื่อการจัดการศึกษาระดับปริญญาตรีในสถาบันการอาชีวศึกษาไปใช้ พบว่า รูปแบบการบริหารการใช้ทรัพยากรร่วมกันเพื่อการจัดการศึกษาระดับปริญญาตรีในสถาบันการอาชีวศึกษา ที่พัฒนาขึ้นมีความเป็นไปได้ในการนำไปใช้ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องจากผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างและพัฒนารูปแบบการบริหารการใช้ทรัพยากรร่วมกันเพื่อการจัดการศึกษาระดับปริญญาตรีในสถาบันการอาชีวศึกษาอย่างเป็นระบบตามหลักการพัฒนารูปแบบ โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยและพัฒนา (Research and Development : R & D) ตามลำดับ ซึ่งเป็นการดำเนินการศึกษาวิจัยอย่างเป็น

ระบบ ซึ่งสอดคล้องกับ บุญชม ศรีสะอาด (2544, หน้า 104-106) ได้กล่าวถึงการวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบนั้น อาจทำได้ 2 ชั้น คือ ชั้นที่ 1 การสร้างหรือพัฒนารูปแบบ ผู้วิจัยร่างหรือพัฒนารูปแบบขึ้นมาก่อน โดยการศึกษาค้นคว้าทฤษฎี และผลการศึกษาหรือผลการวิจัยที่เกี่ยวข้อง วิเคราะห์สภาพสถานการณ์ต่างๆ กำหนดองค์ประกอบในรูปแบบ ผู้วิจัยคิดโครงสร้างของรูปแบบขึ้นแล้วปรับปรุง เพื่อให้ได้รูปแบบที่เหมาะสม ชั้นที่ 2 การประเมินรูปแบบเพื่อทดสอบดูความเหมาะสมจากแนวคิดดังกล่าว ตามขั้นตอนในการพัฒนารูปแบบที่เป็นหลักใหญ่ได้ดังนี้ คือ ขั้นตอนการวิเคราะห์ สังเคราะห์ เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง การสำรวจความคิดเห็น การสัมภาษณ์ ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความเชี่ยวชาญในเรื่องนั้น การออกแบบรูปแบบ และการตรวจสอบรูปแบบ สอดคล้องกับแนวคิดของ อีสเนอร์ Eisner (1976, p.192-193) มีแนวคิดการตรวจสอบโดยการใช้ผู้ทรงคุณวุฒิ ในบางเรื่องที่ต้องการความละเอียดอ่อนมากกว่าการวิจัยในเชิงปริมาณ โดยเชื่อว่าการรับรู้ที่เท่ากันนั้นเป็นคุณสมบัติพื้นฐานของผู้รู้ ดังนั้นในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำแนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาไปสู่การพัฒนารูปแบบการบริหารการใช้ทรัพยากรร่วมกันเพื่อการจัดการศึกษาระดับปริญญาตรีในสถาบันการอาชีวศึกษา โดยการศึกษา วิเคราะห์ สังเคราะห์ สอบถาม สัมภาษณ์ สร้างรูปแบบ และการตรวจสอบรูปแบบ ที่มีความถูกต้อง สมบูรณ์ และน่าเชื่อถือมากยิ่งขึ้น จึงส่งผลให้รูปแบบการบริหารการใช้ทรัพยากรร่วมกันเพื่อการจัดการศึกษาระดับปริญญาตรีในสถาบันการอาชีวศึกษา มีความเป็นไปได้ในการนำไปใช้ในระดับมาก

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยไป

ใช้

1.1 ควรกำหนดนโยบายและสร้างความเข้าใจในการบริหารการใช้ทรัพยากรร่วมกันเพื่อการจัดการศึกษาระดับปริญญาตรีในสถาบันการอาชีวศึกษา

1.2 ควรกำหนด หลักเกณฑ์และ วิธีการในการบริหารการใช้ทรัพยากรร่วมกันเพื่อการจัดการศึกษาระดับปริญญาตรีในสถาบันการอาชีวศึกษา ให้ชัดเจนและเป็นรูปธรรมโดยอาศัยความร่วมมือจากทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง

1.3 ควรสร้างแรงจูงใจ และจัดสิ่งอำนวยความสะดวกในการใช้ทรัพยากรร่วมกัน เพื่อการจัดการศึกษาระดับปริญญาตรีในสถาบันการอาชีวศึกษา

1.4 ควรมีการนิเทศ ติดตาม ประเมินผล การใช้ทรัพยากรร่วมกันเพื่อการจัดการศึกษาระดับปริญญาตรีในสถาบันการอาชีวศึกษา

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรวิจัยและพัฒนารูปแบบการบริหารการใช้ทรัพยากรร่วมกันเพื่อการจัดการศึกษาระดับปริญญาตรีในสถาบันการอาชีวศึกษา กับสถาบันอุดมศึกษาในท้องถิ่น

2.2 ควรวิจัยและพัฒนารูปแบบการบริหารการใช้ทรัพยากรร่วมกันระหว่างสถาบันการอาชีวศึกษา

2.3 ควรวิจัยและพัฒนาสมรรถนะภาวะผู้นำร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา ในสังกัดสถาบันการอาชีวศึกษา

เอกสารอ้างอิง

- กวินทร์เกียรติ นนธ์พละ. (2551). *แนวทางในการใช้ทรัพยากรทางการศึกษาร่วมกันของสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบุรี เขต 1. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต* (การบริหารการศึกษา)บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- จิรวัดณ์ กิติพิเชฐสรรค์. (2554). *การพัฒนางานฝึกอบรมและบริหารวิชาชีพวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี*. การศึกษาค้นคว้าอิสระ กศ.ม (การบริหารการศึกษา). มหาสารคาม : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. (2011). *อาเซียนสิ่งท้าทายใหม่*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ดวงนภา มกรานุรักษ์. (2554). *อนาคตภาพการอาชีวศึกษาไทยในทศวรรษหน้า (พ.ศ. 2554 - 2564)*. วิทยานิพนธ์ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต. มหาวิทยาลัยขอนแก่น : บัณฑิตวิทยาลัย.
- นภาพร ทองแก่กล้า. (2551). *การศึกษาความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนการสอนในเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรสงคราม*. สารนิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา) กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

- นฤมล ดวงแสง. (2551). รูปแบบการบริหารสถาบันการอาชีวศึกษาที่มีประสิทธิผล. ปรินญาครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2544). วิธีการทางสถิติสำหรับการวิจัย. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- ประภาพร สถิตธรรม. (2543). การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนในการจัดการสิ่งแวดล้อม. นครราชสีมา: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ปรีชา คัมภีรปรกรณ์. (2548). ประมวลการสอนชุดวิชาการบริหารทรัพยากรทางการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 3. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช : นนทบุรี.
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2553). การบริหารงานวิชาการ. กรุงเทพฯ: ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพ.
- พิษณุ ตูลสุข. (2548). การพัฒนารูปแบบและการดำเนินงานที่มีประสิทธิภาพของคณะกรรมการ สถานศึกษาขั้นพื้นฐานในประเทศไทย. ปรินญาการศึกษาดุษฎีบัณฑิต (การบริหารการศึกษา) มหาวิทยาลัยนเรศวร บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- พิมพ์ร ไซดา. (2552). ปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อความสำเร็จของการบริหารโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. ดุษฎีนิพนธ์ กศ.ด., มหาวิทยาลัยบูรพา, ชลบุรี : มหาวิทยาลัยบูรพา.
- รุ่ง แก้วแดง. (2546). โรงเรียนนิติบุคคล. กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช.
- วณิชย์ อ่วมศรี. (2555). ปัจจัยความสำเร็จในการพัฒนาสถานศึกษาอาชีวศึกษาเกษตรสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา.
- วรวิทย์ นิเทศศิลป์. (2551). นวัตกรรมแห่งการเรียนรู้. ปทุมธานี : สกายบุกส์.
- สังวาลย์ วุฒิสเลา. (2548). การบริหารทรัพยากรทางการศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุบลราชธานี เขต 5. วิทยานิพนธ์ ค.ม.(การบริหารการศึกษา) มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี : อุบลราชธานี.
- สันติ แสนสุข. (2548). การนำเสนอรูปแบบการใช้ทรัพยากรร่วมกันในการจัดการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน. วิทยานิพนธ์ปรินญาการศึกษาดุษฎีบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย. พิษณุโลก : มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- สัมฤทธิ์ ทางเพ็ง. (2544). แนวทางการพัฒนาโรงเรียนเพื่อเตรียมการประกันคุณภาพการศึกษา. วารสารวิชาการ. 4 (10) : 34-42.
- สภาหอการค้าไทย. (2551). AEC Prompt. กรุงเทพฯ : ฝ่ายกฎระเบียบและการค้าระหว่างประเทศ สภาหอการค้าแห่งประเทศไทย.
- สุภาวดี ประดับวงษ์. (2547). ปัญหาและความต้องการในการบริหารทรัพยากร คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น. การศึกษาค้นคว้าอิสระ (กศ.ม. บริหารการศึกษา) : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- สนธิรัก เทพเรณู. (2545). การบริหารงานในรูปคณะกรรมการ. วารสารสถาบันพัฒนาผู้บริหารการศึกษา, ปีที่ 16 ฉบับที่ 5 มิถุนายน - กรกฎาคม.
- สมหวัง พิธิยานุวัฒน์. (2554). คู่มือนักวิจัยมือใหม่. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการวิจัยแห่งชาติ. สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา. (2548). มาตรฐานการอาชีวศึกษา. กรุงเทพฯ: ม.ป.พ.
- สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา. (2553). แผนยุทธศาสตร์การอาชีวศึกษา (พ.ศ.2552-2561). กรุงเทพฯ: พิมพ์ดี.
- สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) (2552). สรุปผลการดำเนินงาน 9 ปี ของการปฏิรูปการศึกษา 2542 -2551. กรุงเทพฯ: วิທີซี คอมมิวนิชั่น.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2551). สภาวะการศึกษาไทย ปี 2550/2551 ปัญหาความเสมอภาค และคุณภาพของการศึกษาไทย. กรุงเทพฯ : วิ.ที.ซี. คอมมิวนิเคชั่น.

- สำนักงานอธิการบดีแห่งประเทศไทยทบวงมหาวิทยาลัย. (2544). รายงานการประชุมทางวิชาการประจำปี 2544 ที่ประชุมอธิการบดีแห่งประเทศไทย: บทบาทของมหาวิทยาลัยในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของ ประเทศ. กรุงเทพฯ : สำนักงานอธิการบดีแห่งประเทศไทยและทบวงมหาวิทยาลัย.
- อมรรัตน์ ภิญญอนันตพงษ์. (2546). การพัฒนารูปแบบความร่วมมือทางวิชาการด้านการเรียนการสอนระหว่าง สถาบันอุดมศึกษาของรัฐ. ปริญญาโท กศ.ด.(การอุดมศึกษา). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ.
- อาภรณ์ แก่นวงศ์. (2547). รายงานการสัมมนาการส่งเสริมให้นักศึกษาและอาจารย์ชาวต่างประเทศมาศึกษาและ ทำการสอนในสถาบันอุดมศึกษาไทย. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ.
- เอี่ยมพร ศรีเดือนดาว. (2543). การใช้วารสารด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีร่วมกันระหว่างห้องสมุด มหาวิทยาลัยของรัฐ. วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (บรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศ ศาสตร์) มหาวิทยาลัยรามคำแหง. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- Eisner, E. (1976). Education connoisseurship and criticism: Their form and functions in education evaluation. *Journal of Aesthetic Education*. 10 (3/4),192-193.
- Ferrone, Kathleen T. (1988). *Relationships Among Situational Leadership, Locus – of Control, and Superintendent/Board Group Processes*, "dissertation Abstracts International. 51 (4): 1060 – A; October
- Hersey,Paul,Kenneth H.Blanchard and Dawey E.Johnson.(2001). *Management of Organization Behavior: Leading Human Resources (8thed)*. New Jersey: Prentice Hall.
- Kaufer H, Hartford JM. 2002. *Intraoperative frozen section analysis in revision total joint arthroplasty*. Clin Orthop: 230-8.
- Swierczek, F.W. (1988). "Culture and Training," Training and Development and Project Management Lesson Learn from ODA, Hanoi, Vietnam.